

บทความวิจัย

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกทางไซเบอร์ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร***
**Factor Related to Cyberbullying among Primary School
Student Dusit District, Bangkok**

กนกพร แจ่มกิตติชัย**

อาภาพร เฝ้าวัฒนา***

สุนีย์ ละกำปน์***

Kanokporn Chaengkittichai Arpaporn Powwattana Sunee Lagampan

*ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*A part of Thesis of Master of Nursing Science, Community Nurse Practitioner Program,
Faculty of Public Health, Mahidol University

**นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 10400

**Master of Nursing Science, Community Nurse Practitioner Program Faculty of
Public Health, Mahidol University, Bangkok, 10400 Thailand

***คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 10400

***Faculty of Public Health, Mahidol University, Bangkok, 10400 Thailand

Corresponding author, E-mail: kanokporn@nmu.ac.th

Received: October 25, 2022; Revised: January 27, 2023; Accepted: June 12, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงสำรวจภาคตัดขวางนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบแนวคิด PRECEDE-PROCEDE Model กลุ่มตัวอย่างจำนวน 414 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง 8 ส่วน ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสะดวกในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต การถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในวัยรุ่น ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวลทางสังคม การควบคุม กำกับ ติดตามจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู เพื่อน รวมถึงพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย และสื่อสังคมออนไลน์ ค่าความเที่ยง เท่ากับ 1.00, .50, .89, .93, .85, .81, .67 และ 1.00 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติไคสแควร์ และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติก

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบห้วนใจ การดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึง

แรงสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบหัวนโหว (adj.OR = 1.99, 95% CI = 1.16 - 3.41) และแรงสนับสนุนทางสังคม (adj.OR = 1.66, 95% CI = 1.08 - 2.50) จึงสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางเฝ้าระวัง ป้องกัน และการแก้ไขปัญหาการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในโรงเรียน คัดกรองความเสี่ยงสูง เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การถูกรังแกทางไซเบอร์ การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ การใช้ความรุนแรงทางอินเทอร์เน็ต

Abstract

This cross-sectional survey aimed to examine factors related to victims of cyberbullying among primary school students in Dusit district, Bangkok, by using the PRECEDE-PROCEED framework. There were 414 samples in total. Data collection was performed by a self-administered questionnaire consisting of 8 parts, namely personality, ease of access to the Internet and social media, the Adolescent Cyber-Victimization scale, the Rosenberg self-esteem scale, the social anxiety scale, the parental control scale, the Multidimensional scale of Perceived Social Support, and Internet and social media usage behaviours. Internal consistency reliability tested with Cronbach's alpha coefficient resulted in 1.00, .50, .89, .93, .85, .81, .67 and 1.00 respectively. The data were analyzed by mean, standard deviation, chi-square test, and multiple logistic regression analysis.

The results revealed that the factors significantly influencing cyber victimization were neuroticism, alcohol use, access to the Internet and social media, as well as social support. Logistic regression analysis revealed that factors significantly predicting cyber victimization in primary school students were neuroticism (adj.OR = 1.99, 95% CI = 1.16 - 3.41) and social support (adj.OR = 1.66, 95% CI = 1.08 - 2.50). The results can be used to guide a policy regarding cyber victimization and proactively prevent and solve bullying problems, as well as the incidence of school violence by encouraging the participation of families, friends, the community, and related government and private sectors to achieve primary school students' wellness.

Keywords: Cyberbullying, Cybervictimization, Internet harassment

บทนำ

ในยุคสังคมดิจิทัล (digital society) เทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ในด้านการสื่อสาร และการเข้ามามีบทบาทในทุกกิจกรรมของประเทศไทย เมื่อเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนร่วมในชีวิต จึงทำให้

เกิดช่องทางการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการกระทำความรุนแรงในแนวทางใหม่ผ่านเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า “การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (cyberbullying)” ลักษณะการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในต่างประเทศมีรูปแบบหลากหลาย เช่น การโพสต์ข้อความทำร้ายจิตใจ การถูกล่อลวงข่าลือ

หรือเรื่องเสียหาย โดยเหื่อส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในตนเองต่ำ (low self esteem)¹ การถูกส่งข้อความในการทำร้ายจิตใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น อีเมล เว็บไซต์ โดยที่การกลั่นแกล้งนั้นเกิดขึ้นจากเพื่อน แฟน หรือคนที่ทำงานร่วมกัน² จากการสำรวจการตกเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของวัยรุ่น³ อายุ 11 - 16 ปี ในประเทศอังกฤษ พบว่าประสบการณ์การตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ คือ ร้อยละ 56.53 สอดคล้องกับผลสำรวจของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า เด็กที่ถูกรังแกออนไลน์มากที่สุด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 11 - 14 ปี และของประเทศมาเลเซีย ในปี พ.ศ. 2558 ที่สำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กเอเชีย พบว่า 1 ใน 4 ของเด็กวัยเรียนถูกรังแกในโลกออนไลน์ โดยเฉพาะกลุ่มอายุระหว่าง 13 - 15 ปี

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการถูกรังแกทางไซเบอร์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ⁴ และอายุ⁵ อีกทั้งเหยื่อที่ถูกรังแกทางไซเบอร์มากที่สุด คือ วัยรุ่นที่ชอบเพศเดียวกัน⁶⁻⁷ และเหยื่อที่มีรสนิยมชอบเพศเดียวกันมักจะมีผลกระทบมากกว่าเหยื่อที่ชอบต่างเพศ⁸ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เพิ่มขึ้นในช่วงกลางวัยรุ่นหรือช่วงอายุ 15 - 16 ปี⁹ วัยรุ่นที่มีผลการเรียนไม่ดีหรือการเรียนช้าขึ้นทำให้นักเรียนถูกรังแกทางไซเบอร์ได้มากกว่าวัยรุ่นที่มีผลการเรียนดีหรือผ่านเกณฑ์¹⁰ นำไปสู่การสูบบุหรี่ และใช้แอลกอฮอล์ โดยวัยรุ่นที่ใช้แอลกอฮอล์ถูกรังแกทางไซเบอร์มากกว่า ในทางกลับกัน วัยรุ่นที่ไม่เคยสูบบุหรี่ถูกรังแกทางไซเบอร์มากกว่า⁶⁻⁷ ปัจจัยทางด้านจิตใจ เช่น วัยรุ่นที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะถูกรังแกทางไซเบอร์ได้มากกว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้คุณค่าในตนเองสูง¹¹⁻¹² บุคลิกภาพ และนิสัยนั่งเงียบ ไม่เปิดเผยหรือแสดงอารมณ์ นิสัยตรงไปตรงมา กล้าแสดงความคิดเห็น มีแนวโน้มที่จะตกเป็นเหยื่อจากการรังแกทางไซเบอร์^{7,13} ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครู และโรงเรียนจะก่อให้เกิดการขาดแรงสนับสนุน

ทางสังคม และนักเรียนที่ขาดการควบคุม กำกับ ติดตามจากพ่อแม่ มักจะถูกรังแกทางไซเบอร์มาก^{6,10-11,13} และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต ความถี่ที่ใช้ การใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน ส่งผลให้เกิดการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ได้^{4,7,10,14} จากการศึกษาของเอมวดี เกียรติศิริ¹⁵ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานครมีประสบการณ์การถูกรังแกทางไซเบอร์ ร้อยละ 44.60 สอดคล้องกับการศึกษาของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ¹⁶ ได้สำรวจพฤติกรรม การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของวัยรุ่น พบว่า ร้อยละ 43.90 ของกลุ่มตัวอย่าง ยอมรับว่าเคยถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ซึ่งการกลั่นแกล้งที่พบบ่อยที่สุด คือ การถูกนินทา การด่าทอกันผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ

การศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาด้านความชุกของพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (cyberbullying Thailand, 2017) จึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตกเป็นเหยื่อจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ โดยอาศัยกรอบแนวคิด PRECEDE เพราะพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุร่วมกัน ดังเช่น การถูกรังแกทางไซเบอร์เกิดจากปัจจัยหลายสาเหตุร่วมกัน ทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ชุมชน และสังคม หรือกล่าวได้ว่ามีสาเหตุมาจากพหุปัจจัย (multiple factors) ทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล โดยนำขั้นตอนที่ 3 คือ การประเมินทางการศึกษา และทางนิเวศวิทยา (phase 3: educational & ecological assessment) ซึ่งเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์หาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งปัจจัยภายใน และภายนอกบุคคล โดยในขั้นตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศวิถี ผลการศึกษา บุคลิกภาพ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวลทางสังคม การสูบบุหรี่ และการดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การควบคุม กำกับ ติดตามจากพ่อแม่ ความสะดวกในการเข้าถึง อินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ปัจจัยเสริม ได้แก่

แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก และเยาวชนของประเทศไทย ในการจัดรูปแบบหรือพัฒนาโปรแกรมในการป้องกันการถูกรังแกทางไซเบอร์ให้เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อเด็ก และเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

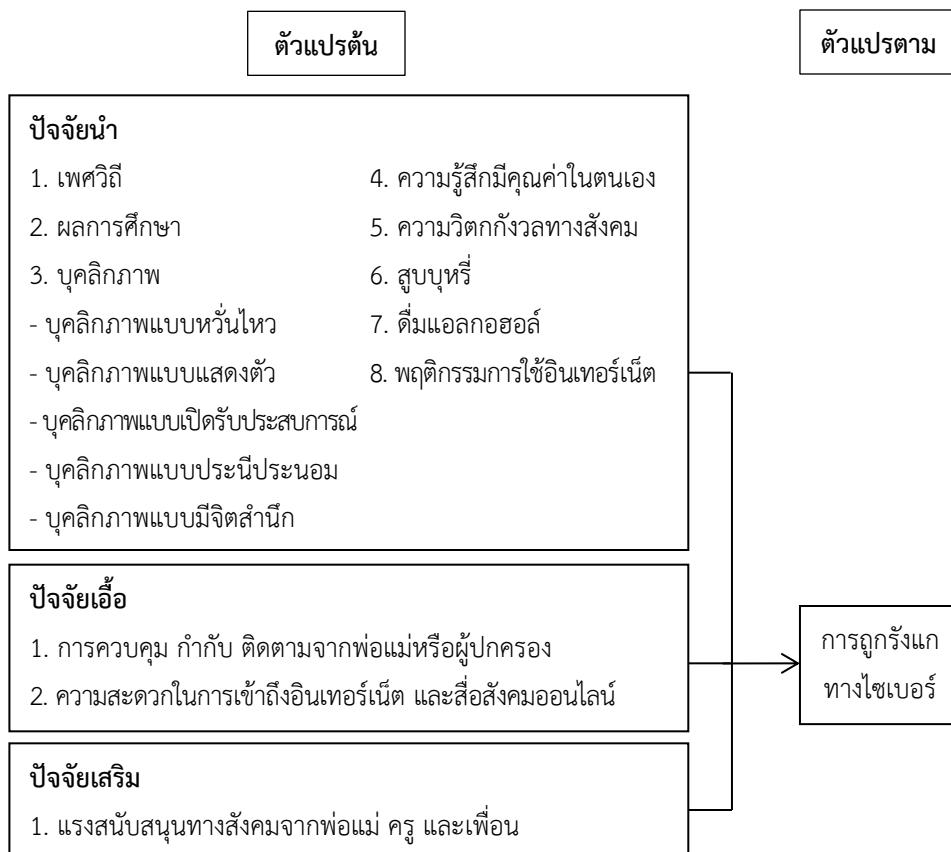
1. เพื่อศึกษาความชุกของการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกทางไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกิดจากปัจจัยหลายสาเหตุร่วมกัน ทั้งปัจจัยที่เกิดจากตนเอง ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และสังคม หรือกล่าวได้ว่ามีสาเหตุมาจากพหุปัจจัย (multiple factors) ทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ PRECEDE-PROCEED Model ในขั้นตอนที่ 1 - 3 โดยเริ่มจากการประเมินคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์ปัญหาทางสุขภาพที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน ได้แก่ การถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ โดยจะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศวิถี ผลการศึกษา บุคลิกภาพ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความวิตกกังวลทางสังคม การสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การควบคุม กำกับ ติดตามจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ความสะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงปัจจัยเสริม ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นแบบสำรวจภาคตัดขวาง (cross-sectional study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Daniel¹⁷ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 414 ราย เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2564 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling)

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากทั้ง 4 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ด้วยวิธี stratified random sampling ออกเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบมีสัดส่วน 1:5

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือกห้องเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียนด้วยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลาก จากนั้นเรียงลำดับนักเรียนตามเลขที่ในห้องทั้งเพศชาย และเพศหญิง จนครบตามจำนวนที่คำนวณไว้ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เข้าร่วมในวันนั้นให้นักเรียนในเลขที่ถัดไปเข้าร่วมวิจัยแทน

เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการรังแกกันในโรงเรียน อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญการพยาบาลอนามัยชุมชน และอาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญการพยาบาลอนามัยในโรงเรียน ประกอบด้วย 9 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับอายุ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลการศึกษา การสูบบุหรี่ และดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (neuroticism) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (extraversion) บุคลิกภาพแบบเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (openness to experience) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (agreeableness) และบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (conscientiousness) ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบลักษณะนิสัยตามความเป็นจริง จำนวน 5 ข้อ ความเที่ยงตรง เท่ากับ 1.00 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .65

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสวดกในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต เป็นข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ Likert scale 4 ระดับ ความเที่ยงตรง เท่ากับ .50 ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .71

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในวัยรุ่น¹⁸ ประยุกต์จาก adolescent cyber-victimization scale ของ Buelga และคณะ ในปี ค.ศ. 2012 ข้อคำถาม จำนวน 18 ข้อ Likert scale 5 ระดับ ความเที่ยงตรง เท่ากับ .89 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .90

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง¹⁹ ประเมินตาม Rosenberg self-esteem scale ของ Rosenberg ในปี ค.ศ. 1965 จำนวน 10 ข้อคำถาม Likert scale 4 ระดับ

ความเที่ยงตรง เท่ากับ .93 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .83

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลทางสังคม²⁰ ประเมินตาม Liebowitz social anxiety scale ของ Dr.Michael R. Liebowitz ในปี ค.ศ. 1987 จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ Likert scale 4 ระดับ ความเที่ยงตรง เท่ากับ .85 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .97

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมกำกับ ติดตามจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ประเมินตาม the parental control scale ของ Ronald P. Rohner ในปี ค.ศ. 1989 ข้อคำถามทั้งหมด 13 ข้อ Likert scale 4 ระดับ ความเที่ยงตรง เท่ากับ .81 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .82

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน ประเมินตาม multidimensional scale of perceived social support ของ Gregory Zimet ในปี ค.ศ. 2016 ข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ Likert scale 7 ระดับ ความเที่ยงตรง เท่ากับ .67 ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .99

ส่วนที่ 9 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ในการศึกษาครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้ และดัดแปลงจากของ อนันต์ วิวัฒนเดชา ปี พ.ศ. 2560 ข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ แบบเลือกตอบตามความเป็นจริง ความเที่ยงตรง เท่ากับ 1.00 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .70

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามเอกสารรับรองหมายเลข MUPH 2021-117 ผู้วิจัยได้ขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน ความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างสามารถหยุด

หรือปฏิเสธการเข้าร่วมได้ตลอดเวลา โดยข้อมูลทุกอย่างถือเป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวม เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 และทางสถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ จึงไม่สามารถให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่โรงเรียนได้ ผู้วิจัยจึงปรับวิธีตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google form

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และขอความอนุเคราะห์จากผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านงานวิจัยในโรงเรียน อาจารย์หัวหน้าระดับชั้น เข้าชี้แจงที่มา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ รวมถึงวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนัดหมายคุณครูประจำชั้น และผู้เข้าร่วมวิจัยผ่านระบบออนไลน์ Google meet ในการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม และคำชี้แจงอย่างละเอียดแก่กลุ่มตัวอย่างอีกครั้งก่อนเริ่มเก็บข้อมูล ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 - 45 นาที โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลา

3. ผู้วิจัยส่งลิงก์ และ QR code แบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ให้กลุ่มตัวอย่างผ่านระบบ Google meet โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้ามาในการศึกษา

4. ผู้วิจัยรอรับการตอบกลับจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา Chi-square test และ Multiple logistic regression analysis

ผลการวิจัย

1. การถูกรังแกทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตดุสิต กรุงเทพฯ

นักเรียนถูกรังแกทางไซเบอร์ ร้อยละ 34.80 ลักษณะการถูกรังแกทางไซเบอร์ที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การถูกดูหมิ่นหรือเยาะเย้ยในสื่อสังคมออนไลน์หรือกลุ่มต่าง ๆ เช่น เพชบุ๊ก ไลน์ การถูกเพิกเฉย และไม่ตอบข้อความหรือสิ่งที่แชร์เข้าไปในกลุ่มหรือสื่อสังคมออนไลน์ การถูกส่งข้อความมาเหน็บแนม การถูกบุคคลอื่นโทรเข้ามี้อถือแล้ววางสายเพื่อรบกวน ตลอดจนการบอกความลับหรือเปิดเผยเรื่องส่วนตัวในสื่อสังคมออนไลน์หรือกลุ่มต่าง ๆ

ปัจจัยนำ มากกว่าครึ่งมีเพศวิถีแบบรักต่างเพศ ร้อยละ 66.20 เกรดเฉลี่ยสะสมมากที่สุด ได้แก่ 3.51 - 4.00 ร้อยละ 48.80 นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (conscientiousness) มากที่สุด ร้อยละ 30.40 นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 93.50 ความวิตกกังวลทางสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 93.50 นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 96.60 และไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 73.70 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ระยะเวลาที่นักเรียนใช้งานอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ใน 1 วัน มากกว่าครึ่งใช้เวลานานมากกว่า 8 ชั่วโมง ร้อยละ 63.80 นักเรียนมีการสร้างตัวตนปลอมในการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 77.50 มีการบอกข้อมูลส่วนตัวในการใช้งานอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 96.10 มีการเลียนแบบพฤติกรรมผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 74.90 และใช้งานอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ระยะเกินกว่าที่คิดไว้ ร้อยละ 58.20

ปัจจัยเอื้อ มากกว่าครึ่งของนักเรียนมีการควบคุม กำกับ ติดตามจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 87.90 และความสะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 50.50

ปัจจัยเสริม มากกว่าครึ่งของนักเรียนมีแรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 61.80

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ปัจจัยนำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ได้แก่ การดื่มแอลกอฮอล์ และบุคลิกภาพแบบหวั่นไหว

ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยด้านความสะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$)

ปัจจัยเสริม แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$)

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ($n = 414$)

ตัวแปร	จำนวนตัวอย่าง	จำนวน และร้อยละของการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์		Chi-square	p-value
		ถูกรังแก (ร้อยละ)	ไม่ถูกรังแก (ร้อยละ)		
บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (neuroticism)				4.95	.03*
ใช่	74	34 (45.90)	40 (54.10)		
ไม่ใช่	340	110 (32.40)	230 (67.60)		

* $p\text{-value} < .05$

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ($n = 414$)

ตัวแปร	จำนวนตัวอย่าง	จำนวน และร้อยละของการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์		Chi-square	p-value
		ถูกรังแก (ร้อยละ)	ไม่ถูกรังแก (ร้อยละ)		
การดื่มแอลกอฮอล์				5.59	.02*
ดื่ม	109	48 (44.00)	61 (56.00)		
ไม่ดื่ม	305	96 (31.50)	209 (68.50)		

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมกับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (n = 414) (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวนตัวอย่าง	จำนวน และร้อยละของการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์			
		ถูกรังแก (ร้อยละ)	ไม่ถูกรังแก (ร้อยละ)	Chi-square	p-value
พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต				3.82	.05
เหมาะสม	101	27 (26.70)	74 (73.30)		
ไม่เหมาะสม	313	117 (37.40)	196 (62.60)		
ความสะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์				5.44	.02*
ระดับน้อย	209	84 (40.20)	125 (59.80)		
ระดับมาก	205	60 (29.30)	145 (70.70)		
แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน				6.55	.01*
ระดับน้อย	158	67 (42.40)	91 (57.60)		
ระดับมาก	256	77 (30.10)	179 (69.90)		

*p-value < .05

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุโลจิสติกแบบขั้นตอน (stepwise multiple logistic regression analysis) ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรอิสระแบบขั้นตอนไปข้างหน้า (forward stepwise) พบว่ามี 2 ตัวแปร ที่บ่งบอกความมีอิทธิพลการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < .05) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ

ในสมการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบหัวนั้วมีโอกาสมากถึง 1.99 เท่า ต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ไม่มีบุคลิกภาพแบบหัวนั้ว (adj.OR = 1.99, 95% CI = 1.16 - 3.41) และนักเรียนที่ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมน้อย มีโอกาสมากถึง 1.66 เท่า ต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมมาก (adj.OR = 1.66, 95% CI = 1.08 - 2.57)

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์จากการคิดรวมทุกตัวแปร โดยวิธีการ Forward (wald)

ปัจจัย	Beta	p-value	Adjusted OR	95% CI	
				Lower	Upper
บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว	.69	.01*	1.99	1.16	3.41
แรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน	.51	.02*	1.66	1.08	2.57
Constant = -.93, Nagelkerk R square = .04					

*p-value < .05, Odd ratio adjust = อัตราส่วนอุบัติการณ์ปรับ, CI adj. OR = ช่วงความเชื่อมั่นอุบัติการณ์ปรับ

การอภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยประมาณ 14.10 ปี (S.D = 1.30) เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.40 และเพศชาย ร้อยละ 46.60 ผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ระดับสูง (3.00 - 4.00) ร้อยละ 74.40 บุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก (conscientiousness) ส่วนบุคลิกภาพที่นักเรียน ส่วนใหญ่ไม่มี คือ บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (neuroticism) ร้อยละ 17.90 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 96.60 และไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 73.70 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ระยะเวลาในการใช้งานใน 1 วัน มากกว่า 8 ชั่วโมง ร้อยละ 63.80 อุปกรณ์ที่ใช้งานบ่อยที่สุด คือ โทรศัพท์หรือสมาร์ทโฟน ร้อยละ 79.50 มีการสร้างตัวตนปลอมในการใช้งานอินเทอร์เน็ต และสื่อสารคมออนไลน์ ร้อยละ 77.50 จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความใกล้เคียงกับการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ช่วงอายุจัดอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนกลาง อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง อาจมีความแตกต่างในเรื่องความสะดวกในการเข้าถึง อินเทอร์เน็ต และสื่อสารคมออนไลน์ รวมถึงพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 นักเรียนมีการใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อสารคมออนไลน์ในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากใช้สำหรับการศึกษาในรูปแบบออนไลน์

ทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องปกติที่นักเรียน จะเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งนักเรียนยังมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อสารคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัย ทำให้นักเรียนถูกรังแกทางไซเบอร์ได้ง่ายมากขึ้น^{15,21}

นักเรียนถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ร้อยละ 34.80 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 การจัดการเรียนในรูปแบบออนไลน์ ไม่ได้พบเจอกันภายในโรงเรียน จึงเกิดการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ผลการศึกษาค้นคว้านี้ มีความชุกน้อยกว่าการศึกษาของสถาบันวิจัยแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเด็ก และครอบครัว เอ็มวดี เกียรติศิริ และ วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ ที่พบว่า ร้อยละ 43.10, 44.60 และ 43.90 เคยถูกผู้อื่นรังแกผ่านทางออนไลน์ ตามลำดับ¹⁵⁻¹⁶ ซึ่งรูปแบบของพฤติกรรมการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ที่พบมากมีความใกล้เคียงกันได้แก่ การถูกนินทาผ่านสื่อสารคมออนไลน์ เช่น เพชบุ๊ก ไลน์ การถูกล้อเลียนด้วยรูปภาพหรือการนำ คลิปวิดีโอไปเผยแพร่ในสื่อสารคมออนไลน์ และการถูกปิดกั้น ลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มสื่อสารคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 60.73, 48.69 และ 39.27 ตามลำดับ²¹

ความสัมพันธ์กับการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ปัจจัยนำ ลักษณะนิสัยของบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวที่สำคัญ คือ ความวิตกกังวล ความเครียด

ความอึดอัดในการเข้าสังคม ทำให้วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างลดลง ไม่สามารถจัดการหรือปรับตัวได้ และการดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนในการส่งเสริมให้ถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เนื่องจากแอลกอฮอล์อาจส่งผลต่ออารมณ์ โดยมีฤทธิ์กดระบบประสาท และสมอง ในระยะแรกกดสมองส่วนควบคุมความคิด ความยับยั้งชั่งใจ ทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเอง ขาดความระมัดระวังตนเอง ไม่สามารถปกป้องตนเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Rodriguez-Enriquez และคณะ พบว่า ผู้ที่ใช้แอลกอฮอล์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง จะถูกรังแกทางไซเบอร์ที่มากกว่าผู้ที่ไม่เคยใช้หรือใช้นาน ๆ ครั้ง ซึ่งส่งผลกับการแสดงออกทางบุคลิกภาพ⁷

ปัจจัยเอื้อ ปัจจุบันความสะดวกในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในโรงเรียน บ้าน หรือแม้กระทั่งร้านค้าต่าง ๆ ซึ่งความสะดวกในการเข้าถึงเป็นช่องทางหนึ่งในการนำไปสู่การถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ นักเรียนสามารถกดเข้าชมเว็บไซต์หรือเข้าร่วมกิจกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นอันตราย นำไปสู่การถูกรังแกทางไซเบอร์ได้ สอดคล้องกับการสำรวจปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า มีการถูกรบกวนด้วยสื่อบละอายใจ ถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัว และถูกหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 18.70, 13.50 และ 5.80 ตามลำดับ

ปัจจัยเสริม วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีสัมพันธ์ภาพกับบุคคลรอบข้าง เช่น พ่อแม่ เพื่อน และครู การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างเป็นสิ่งสำคัญ โดยวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครู และโรงเรียนจะก่อให้เกิดการขาดแรงสนับสนุนทางสังคม¹⁰⁻¹¹ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เกิดจากบุคคลใกล้ชิด คือ เพื่อนที่มีความสนิทสนมกัน และเรียนอยู่ที่สถานศึกษาเดียวกัน¹³ และครูเป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความเคารพนับถือ ดังนั้น การแสดงออก และการปฏิบัติที่กระทำต่อนักเรียน เช่น การตักเตือน และให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ตลอดจนการส่งเสริม และ

สนับสนุนนักเรียน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงสนับสนุนทางสังคมจากครูที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งถ้านักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครู และเพื่อนอาจทำให้ขาดแรงสนับสนุนทางสังคมได้²⁰

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

บุคลิกภาพแบบหัวไว และแรงสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู และเพื่อน สะท้อนให้เห็นถึงบริบทของความเป็นสังคมเมืองในปัจจุบัน คือ การที่ครอบครัวมีอิทธิพลลดลง แต่อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ และเพื่อน กลับมีอิทธิพลมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมเมืองที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เร่งรีบให้ความสำคัญกับการเลี้ยงชีพ ใช้เวลานอกบ้านมากกว่าการใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว ทำให้การสื่อสาร ความสนิทสนม ความผูกพันในครอบครัวลดลง อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการติดต่อสื่อสาร ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงหรือบริโภคสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงได้ง่าย รวมทั้งเพื่อนกลายเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น จากการที่มีกิจกรรมภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดบริการสร้างความร่วมมือในการกำหนดแนวทางการป้องกัน และลดปัจจัยเสี่ยงต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เช่น การกำหนดนโยบายการใช้อุปกรณ์สื่อสารในโรงเรียน การปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายในโรงเรียน การนำปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคมไปใช้ในการวางแผน และออกแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนคัดกรองนักเรียนที่มีปัจจัยเสี่ยง เช่น การดื่มสุรา กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มผู้รังแก และผู้ถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ นำมาเข้าร่วมกิจกรรม

เสริมสร้างทักษะการจัดการกับปัญหา ความเข้มแข็งทางจิตใจ และการป้องกันตนเองในการใช้ชีวิต

3. กรณีที่มีปัญหารุนแรงซับซ้อนควรมีระบบส่งต่อให้อยู่ในการดูแลของบุคลากรทางการแพทย์ที่มีประสบการณ์ และความชำนาญ จัดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียน จัดให้มีบริการช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา ให้ความรู้พ่อแม่ นักเรียน และครู เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทักษะชีวิต กฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ขยายขอบเขตการศึกษาการวิจัยเพิ่มขึ้นในโรงเรียนสังกัดเอกชน และในกลุ่มเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา เพื่อให้มีความครอบคลุม และเป็นตัวแทนของกลุ่มได้ดีขึ้น รวมทั้งเพื่อให้ทราบระดับความเสี่ยงต่อการถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และกลุ่มวัยอื่นที่ถูกรังแกจากการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เช่น วัยเรียนระดับประถมศึกษา วัยรุ่นตอนปลาย วัยทำงานหรือในกลุ่มของผู้ที่มีเพศวิถีที่หลากหลาย เช่น LGBTQ เพื่อทราบขนาด และความชุกของปัญหาต่อไป ตลอดจนควรศึกษาเพิ่มขึ้นในรูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลองหรือทดลองสำหรับการจัดรูปแบบกิจกรรมเพื่อช่วยลดการถูกรังแกทางไซเบอร์

เอกสารอ้างอิง

1. Hinduja S, Patchin JW. Social influences on cyberbullying behaviors among middle and high school students. *Journal of Youth and Adolescence* 2013;42(5):711-22. doi: 10.1007/s10964-012-9902-4.
2. Zalaquett CP, Chatters SJ. Cyberbullying in college: frequency, characteristics, and practical implications. *SAGE Open* 2014;4(1):1-8. doi: 10.1177/2158244014526721.
3. Smith PK, Mahdavi J, Carvalho M, Fisher S, Russell S, Tippett N. Cyberbullying: its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 2008;49(4):376-85. doi: 10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x.
4. Wang CW, Musumari PM, Teeranee T, Sugimoto SP, Tateyama Y, Chan CC, et al. Overlap of traditional bullying and cyberbullying and correlates of bullying among Taiwanese adolescents: a cross-sectional study. *BMC Public Health* 2019;19(1):1756. doi: 10.1186/s12889-019-8116-z.
5. Romero-Abrio A, Martinez-Ferrer B, Musitu-Ferrer D, Leon-Moreno C, Callejas-Jeronimo JE, Villarreal-Gonzalez ME. Family communication problems, psychosocial adjustment and cyberbullying. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2019;16(13):2417. doi: 10.3390/ijerph16132417.
6. Moreno-Ruiz D, Martinez-Ferrer B, García-Bacete F. Parenting styles, cyberaggression, and cybervictimization among adolescents. *Computers in Human Behaviour* 2019;93:252-9. doi: 10.1016/j.chb.2018.12.031.
7. Rodriguez-Enriquez M, Bennasar-Veny M, Leiva A, Garaigordobil M, Yañez AM. Cybervictimization among secondary students: social networking time, personality traits and parental education. *BMC Public Health* 2019;19:1499. doi: 10.1186/s12889-019-7876-9.

8. Garaigordobil M, Larrain E. Bullying and cyberbullying in LGBT adolescents: prevalence and effects on mental health. *Media Education Research Journal* 2020;28(1):77-87. doi: 10.3916/C62-2020-07.
9. Buelga S, Pons J. Aggressions among adolescents through mobile phones and the internet. *Psychosocial Intervention* 2012;21(1):91-101. doi: 10.5093/in2012v21n1a2.
10. Alvarez-Garcia D, Núñez PJC, Dobarro GA, Rodríguez PC. Risk factors associated with cybervictimization in adolescence. *International Journal of Clinical and Health Psychology* 2015;15(3):226-35. doi: 10.1016/j.ijchp.2015.03.002.
11. Lohbeck A, Petermann F. Peer victimization, self-concept, and grades: the mediating role of self-concept. *Deviant Behavior* 2017;38(6):709-23. doi: 10.1080/01639625.2016.1197654.
12. Fernandez-Antelo I, Cuadrado-Gordillo I, Parra GMM. Determining factors in the perception of cyberbullying in victimized adolescents: psychoeducational implications. *International Journal of Emerging Technologies in Learning* 2020;15(24):38-51. doi: 10.3991/ijet.v15i24.19309.
13. Chailaisathaporn S, Prasertsin U, Waewta T. Experiences and guidelines of coping in young Thai victims of cyberbullying. *Journal of Research and Curriculum Development* 2017;7(2):217-34. (in Thai)
14. Wiwatanadacha A. Technology factor online social media on violence of cyberbullying [Dissertation]. Bangkok: Thammasat University; 2017. (in Thai)
15. Kiatsiri E. Factors associated with cyberbullying behavior among middle school students [Dissertation]. Nakhon Pathom: Mahidol University; 2017. (in Thai)
16. Musikapan W, Pokpong S, Songsiri N, Surat P. Cyberbullying among Thai youth in Bangkok [Dissertation]. Bangkok: The Wisdom Society for Public Opinion Research of Thailand; 2009. (in Thai)
17. Daniel WW. Biostatistics: a foundation for analysis in the health sciences. 8th ed. New York: John Wiley & Sons; 2005.
18. Buelga S, Martínez-Ferrer B, Cava MJ, Ortega-Barón J. Psychometric properties of the CYBVICS cyber-victimization scale and its relationship with psychosocial variables. *Social Sciences* 2019;8(13):1-13. doi: 10.3390/socsci8010013.
19. Rosenberg M. Society and the adolescent self-image. New Jersey: Princeton University Press; 1965.
20. Liebowitz MR. Social phobia. *Modern Problems of Pharmacopsychiatry* 1987;22:141-73. doi: 10.1159/000414022.
21. Yaowabutr A, Thiangtham W, Powwattana A, Nanthamongkolchai S. Predictive factors for adolescent bullying behavior in the Bangkok metropolitan. *Journal of Public Health Nursing* 2015;29(2):71-84. (in Thai)